

Helen FitzGerald

Kleine meisjes

Vertaald door
Inge de Heer

Anthos|Amsterdam

I

Sommige mensen ontdekken zichzelf in één klap, als door een explosie. Tijdens een trektocht door de Himalaya bijvoorbeeld, of tijdens een lsd-trip. Andere mensen maken er een hele studie van en sluiten die na jarenlange toewijding succesvol af – of niet. Ik heb mezelf stukje bij beetje ontdekt, eigenlijk door een aantal toevallige gebeurtenissen.

Het eerste stukje ontdekte ik in een tent op West Highland Way. Mijn beste vriendin Sarah sliep. Haar man lag naast haar, en ik slikte zijn zaad door.

Het volgende stukje van mezelf ontdekte ik onder aan een rotswand, waar ik Sarahs lijk voortsleepte, waarbij haar hoofd tegen de ene kei na de andere bonkte. Sarah, die vanaf mijn kindertijd mijn vriendin was geweest, en die ik had verraden en vermoord.

En in het duister op zolder bij mijn ouders ontdekte ik ten slotte de rest van mezelf.

Tot een week geleden had ik maar één ernstige fout begaan. Ik wist dat ik zo mijn gebreken had. Veel stelde het niet voor: ik was bijvoorbeeld ijdel en ongeduldig, en ik dronk twintig glazen alcohol per week. Dat lieg ik, want het waren er waarschijnlijk minstens vijftwintig, en ook dat lieg ik. Maar ik had maar één ding gedaan waar ik me werkelijk voor schaamde.

Ik was naar Tenerife gegaan met Marj van mijn werk, die een man kende die weer een man kende die ons aan pillen kon helpen. Dus deden Marj en ik zeven dagen lang overdag niets anders dan slapen op zwart zand en jus d'orange drinken, en 's avonds niets anders dan in een nachtclub elkaars gezicht betasten en dansen op spikkels op de dansvloer, die op de een of andere manier zowel mooi als bedreigend leken te zijn. Toen ik op een avond op een bepaalde spikkel aan het dansen was, drong het tot me door dat Marj verdwenen was, en dat een man met witte tanden, gekleed in een kakikleurig T-shirt en een Diesel-spijkerbroek, met me meedanstte en de spikkel op de vloer ook begreep.

We keken elkaar even aan en glimlachten, en we hadden allebei op hetzelfde moment precies dezelfde gedachte. Eindelijk iemand die me aanvoelt.

Ik schudde ongelovig mijn hoofd. Ik had hem gevonden!

Hij raakte teder, met een gebaar waaruit ware liefde sprak, mijn schouder aan. Ik betastte met mijn warme vingers zijn gezicht. Daarna nam ik hem bij de hand en liep rustig met hem naar het damestoilet, waar ik hem een van de hokjes in duwde, mijn zwarte string naar beneden stroopte en zijn hoofd naar beneden en tegen me aan duwde. Hij kwam verrassend snel weer boven, en we bedreven de liefde tegen die zuiver witte, betegelde muur van die heerlijke, zachte plek. We keken elkaar in de ogen en bedreven hand in hand de liefde.

Het is griezelig, zoals je overvallen kunt worden door een kater. Ik kreeg de mijne op hetzelfde moment als de man met de tanden. Als een gewerschot knalden uitputting, oogpijn en slechte adem mijn lijf in. Kaboem. Ik had een kater, en ik zag dat de witte voegen tussen de tegels in werkelijkheid grijs waren door de neergeslagen, vochtige pisdampen; dat het toilet bruin was van de aangekoekte stront; en dat mijn man, mijn prachtige ware liefde, iets oranjés tussen zijn twee voortanden had zitten.

Ik wenste dat hij mijn slijm van zijn gezicht zou vegen, en ik snakte naar een slok water.

Ik sleurde Marj weg van haar plek op de dansvloer en we gingen terug naar onze hotelkamer.

Tot een week geleden was dat de enige ernstige fout die ik ooit had begaan. Het enige waar ik werkelijk spijt van had. Dat ik op die manier zwanger ben geraakt van kleine Robbie. Mijn baby'tje, Robbie.

Het was Sarah die me door de zwangerschap heen hielp. Onze vriendschap was zo oud als de weg naar Rome, en daarmee hadden we het recht verdiend op elkaars onvoorwaardelijke liefde. Hoewel we elkaar mateloos irriteerden, vooral naarmate we ouder werden en steeds meer op onze moeders gingen lijken, hielden we oprecht van elkaar. Als de parkeerwachter zijn poot stijf hield, was het Sarah die ik belde voor een therapeutisch gesprek. Als ik een ingegroeide haar had die operatief verwijderd moest worden, was het Sarah die de operatie uitvoerde. Als ik er behoefte aan had om op de bank te zitten en geen woord te zeggen, was het Sarah die me zwijgend voorzag van de allerlekkerste chips.

We hebben elkaar leren kennen toen we vier waren, en ik hield onmiddellijk van haar omdat ze mooi was. Ze had goed geborsteld, glanzend blond haar en helderblauwe poppenogen. Ze was nooit alleen op het speelplein, maakte zich er nooit druk om of iemand haar aardig vond of niet, en was rustgevend om naar te kijken, als de zee.

Sarah was alles wat ik niet was. Ze was verstandig en zou nooit op rolschaatsen een steile heuvel af gaan, of vruchtensap over haar spellingschrift morsen. Ze was meisjesachtig. Terwijl ik van de Kerstman waterpistolen en harken kreeg, kreeg Sarah roze, donzige dingen en poppen die plasten en huilden (en mij

de stuipen op het lijf joegen). Maar het grootste verschil tussen Sarah en mij was dat ze een binnenmens was. Ze kon de hele dag op haar kamer met haar Tiny Tears-pop zitten spelen: ze kookte voor haar in de minikeuken, ze streek voor haar met haar ministrijkijzer, ze stak haar in minikleren. Ik vond het vreselijk om binnen te zijn. Ik speelde altijd op straat, in Pollok Park, in de winkelgalerij, in de tuinen van mijn vriendjes en vriendinnetjes, overal behalve binnen. Als tiener ging ik urenlang de hort op met mijn vaste groepje pukkelige, broeierige leeftijdgenoten, en als volwassene nam ik de benen zodra ik mijn examen had gehaald, om verscheidene jaren later gewoon weer terug te komen, in felgekleurde, excentrieke kleren. Als ik er al in slaagde om Sarah zover te krijgen dat ze buiten kwam spelen toen we klein waren, dan was het onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat Tiny Tears mee mocht, en terwijl ik een miniboomhut maakte waarin de pop zich kon terugtrekken, voerde Sarah haar pap, waarna ze haar toet afveegde, haar luijer verschoonde en haar in slaap wiegde.

Arme Sarah. Een baby was eigenlijk altijd haar grootste wens geweest. Toen ze voor het eerst probeerde zwanger te raken, had ze de gewoonte om haar man Kyle opgewonden in zijn spreekkamer te bellen en te eisen dat hij thuiskwam om het met haar te doen aangezien het zover was: haar afscheiding was helder, haar temperatuur was hoog en ze was zo geil als de pest. En dan giechelden ze als hij meteen na afloop zijn stethoscoop op haar buik legde om 'hem te horen zwemmen'.

Maar na een tijdje vond Kyle dat hij zijn patiënten niet kon laten wachten of bleek hij huisbezoeken te moeten afleggen, en Sarah vroeg zich af of haar cyclus ongrijpbaarder was dan ze had vermoed. Ze kwam tot de conclusie dat deze onzichtbaar door de maand zwierf en dat Kyle en zij elke nacht seks moesten hebben om haar cyclus te onderscheppen. Vandaar dat ze de ge-

woonte aannamen om bijna iedere avond – nadat Kyle was thuisgekomen van zijn werk, nadat Sarah was thuisgekomen van haar werk in het ziekenhuis, nadat ze hadden gegeten en Sarah de tuin had gespreoid en gewied en nadat Kyle de kranten had gelezen – hun tanden te poetsen, in bed te stappen en geslachtsgemeenschap te hebben.

Dit hielden ze twee jaar lang vol. Ze werden er goed in. Glijmiddel? Geen behoefte aan. Eén moeilijke stoot in het begin was een klein ongemak dat je voor de efficiëntie over moest hebben.

Maar na vierentwintig maanden met elke avond seks had het sperma nog steeds geen jota uitgericht.

Dus hield Sarah op met werken, omdat ze tot de conclusie was gekomen dat de stress op de intensive care weleens een nadelige invloed zou kunnen hebben op haar eierstokken. Ze schoof de verbouwingsplannen voor het weekendhuisje in de buurt van Loch Katrine op de lange baan. Kyle gebruikte zijn invloed als langstzittende arts bij de South Shallowlands Surgery om een spoedafpraak te regelen met de beste vruchtbaarheids-specialist van het Verenigd Koninkrijk. Sarah ging aan de medicijnen, werd misselijk en chagrijnig, hield haar tuin niet langer zorgzaam bij en belde elke avond haar oudste en beste vriendin op – mij dus – om te klagen.

‘Kyle is altijd maar aan het werk! Waarom! Waarom! Waarom!’

De eerste keer dat ze belde, stelde ik voor om ons te gaan bezatten.

‘Wil je dat de baby in groei achterblijft?’ riep Sarah uit.

De keer daarna stelde ik voor om uit eten te gaan. Dit heb ik maar één keer voorgesteld, want ze zei ja, en door haar gemekker over bacteriën en rook heb ik voorgoed een afkeer gekregen van mosselen marinara.

Ik schaam me er nu diep voor, maar uiteindelijk kreeg ik er

schoon genoeg van. Ik had maandenlang, jarenlang zelfs, met gepaste bezorgdheid geluisterd en raad gegeven. Ik had samen met haar gehuild, met mijn vriendin met die onverklaarbare drang om moeder te worden, die enthousiast maar vruchteloos in haar was losgebarsten. Ik had haar homeopathische middelen gebracht, boeken, nicotinepleisters, kauwgum en inhalators. Ik had gepraat, gepraat en nog eens gepraat. Wat dacht je hiervan? Of daarvan? Laat Kyle onderzoeken. Laat je elasticiteit van anderen onderzoeken. Open en elastisch. En het allerbelangrijkste: ontspan je.

Maar het had allemaal niet gewerkt, en ik had er genoeg van gekregen.

Dus kwam er een tijd dat ik heel diep inademde voordat ik de telefoon opnam als ze 's avonds laat weer eens belde. Dan hoorde ik eerst een tijdje niets en wat gesnuf, en als ik vervolgens vroeg hoe het met haar ging, was het antwoord nooit positief. Het was een obsessie voor haar geworden. Alles in haar wereld kwam op de een of andere manier bij haar eierstokken terecht. Avondeten, werk, kleren, schoeisel en hondenpoep hielden allemaal verband met eierstokken.

Van de weeromstuit was mijn conversatie na verloop van tijd nog maar op één ding gericht: het vermijden van eierstokken. 'Hoe staat het met de stenen muur bij Loch Katrine?' vroeg ik haar op een doordeweekse avond om halfelf.

'Daar ben ik mee opgehouden,' zei ze. 'De inspanning zou weleens slecht voor mijn eierstokken kunnen zijn.'

Het hele gedoe zat me tot hier toen Sarah me op een avond om drie over elf opbelde om te vertellen dat Kyle het zelfs niet meer met haar wilde doen. Ik ben bang dat ik haar toesnauwde dat ze zich niet zo moest aanstellen. Ik snauwde haar toe dat ze, als ze geen seks had, op haar tien vingers kon natellen dat ze niet zwanger werd. En als ze zichzelf niet onder handen nam, kon je

het Kyle niet kwalijk nemen dat hij met een grote boog om haar heen liep, of wel?

Ze hing op. Ik belde terug. Ze nam niet op. Ik belde opnieuw.

Uiteindelijk kreeg ik Kyle aan de lijn, die op samenzweerderige toon zei: 'Ze is niet beschikbaar.'

Ik ging dus maar bij hen langs en klopte aan. Kyle deed open, met die irritante uitdrukking op zijn gezicht waar hij patent op heeft.

Ik kende dat gezicht van onze studietijd. Met behulp van mijn ouders had ik een appartement gekocht boven aan de duizelingwekkend steile Gardner Street. Een van de kamers had ik verhuurd aan een vriend, Chas, en een andere kamer aan Kyle. Kyle was meestal gezellig om mee samen te wonen, maar als hij een examen had en Chas en ik te veel herrie maakten in de zitkamer, kwam hij binnen en ging hij op de bank zitten. Dan pakten zijn gelaatstreken zich samen rondom zijn neus en werd zijn gezicht een wit weggetrokken, gespannen prop. Uiteindelijk begrepen we de hint en gingen we naar bed, opdat hij kon studeren.

Natuurlijk was hij de enige in het appartement die werkelijk een hoop werk te verstouwen had op de universiteit. Ik deed sociale academie en hoefde nooit erg hard te studeren. En Chas had zijn studie geneeskunde na een jaar aan de wilgen gehangen en was vol overgave chagrijnig geworden. Hij begon gigantische hoeveelheden dope te roken, en had blijkbaar het langetermijnplan opgevat om van depressie te promoveren naar schizofrenie.

Toen ik Kyle al die jaren later aankeek, dacht ik bij mezelf: Waarom kun je niet gewoon zeggen hoe je je voelt? 'Ik word tureluurs van mijn vrouw en ik wou dat je haar niet overstuur had gemaakt.' In plaats daarvan stond hij daar zoals hij altijd had ge-

daan wanneer hij kwaad was: inwendig bruisend door een tornado van emoties die hij met geen mogelijkheid in bedwang kon houden.

Hij wenkte me de keuken in en het was een pijnlijk moment, toen we daar zo stonden en probeerden te babbelen alsof er niets aan de hand was.

‘Hoe is het op je werk?’ vroeg hij.

‘Druk! Afschuwelijk!’ antwoordde ik.

Volgens mij was het de eerste keer dat we alleen waren sinds Kyle Sarah had leren kennen. Toen dat gebeurde, waren we allemaal eenentwintig. Sarah kwam na haar werk bij ons langs en Kyle deed open. Hij was net onder de douche geweest, dus hij had geen shirt aan. Chas en ik voelden de seksuele spanning meteen aan, dus we verontschuldigde ons en gingen naar de kroeg, giechelend en opgewonden bij het vooruitzicht dat onze vrienden iets met elkaar zouden krijgen.

Later die avond, en tijdens de daaropvolgende periode waarin ze elkaar het hof maakten, verschaften onze respectieve vrienden ons de glorieuze details, die we uitwisselden en analyseerden.

Volgens Sarah dronken ze die eerste avond vier koppen koffie en praatten ze een uur lang over ziekenhuizen.

Volgens Kyle boog Sarah zich voorover, waarbij ze hem vrij zicht bood op haar borsten.

Volgens Sarah was Kyle precies wat ze altijd had gewild: een fatsoenlijke, hardwerkende, eerlijke man.

Volgens Kyle was Sarah de mooiste vrouw die hij ooit had gezien.

Sarah beweerde dat Kyle geduldig en respectvol was.

Kyle beweerde dat hij rukkcramp had gekregen tegen de tijd dat ze het eindelijk met hem wilde doen.

Het huwelijksaanzoek was precies waar ze altijd van had gedroomd...

En de ring kostte een godsvermogen.

Het huwelijk was een zee van grote hoeden, kilts en stijve mantelpakjes. Ik droeg een glanzende lila jurk en voelde me net een Teletubby. Sarahs moeder sprak haar acteertalent aan om met een sonnet van Shakespeare ontroering teweeg te brengen in de universiteitskapel. Kyles beste vriend, Derek, hield een schunnige toespraak.

‘Sarah zal een volmaakte doktersvrouw zijn,’ zei hij. ‘Grote, eh... plannen, en een echte bovenligger, volgens haar collega-specialisten! Maar serieus,’ zei hij tegen een half zwijgend, half grinnikend publiek, ‘serieus, het is een mooi stel samen... en ze weet inderdaad van wanten.’

Sarahs vader, die ze jaren niet had gezien, dronk te veel en bepotelde verscheidene gasten op de dansvloer. Sarahs haar was net zo krullend, blond en glanzend als toen ze klein was en haar hele gezicht straalde van geluk. Het volmaakte huwelijk voor het volmaakte paar.

Na de huwelijksreis verkochten ze Sarahs flat in Southside en kochten ze in het trendy West End een appartement met drie slaapkamers, dat door Sarah helemaal werd opgeknapt. Ze deden het twee jaar later voor een buitensporig bedrag weer van de hand, kochten een huis met vier slaapkamers aan de rand van de stad (‘waar de goede scholen zijn’) en probeerden een baby te maken.

Voor buitenstaanders leek het alsof Sarah samen met het huis haar echtgenoot renoveerde: ze versierde oude ramen met zorgvuldig uitgezochte stoffen, maakte het beddengoed en de badkameraccessoires vrouwelijker, sloopte keukens en goedkope afdakjes en verving het dakwerk, zodat het oude stukje bij beetje werd uitgewist en er van Kyle niets meer te zien was tegen de tijd dat het huis klaar was. Er was geen spoor van hem; noch in de slaapkamer, noch op zolder, noch in de woonkamer, noch in de schuur. Hij was afgedekt, net als het monsterlijke behang uit de jaren vijftig.

Sarah wist dat ze overdreven proper en obsessief aan het worden was. Tijdens het feestje om haar nieuwe keuken in te wijden, biechtte ze op dat ze Kyle had uitgescholden voor nutteloze zak omdat hij aardappelschillen in de gewone vuilnisbak had gegooid. Ze gaf toe dat ze het vreselijk vond wat er met haar gebeurde, en ze maakte zich zorgen. 'Ik heb geen zin om een goede man kwijt te raken,' zei ze.

Ik gaf haar het telefoonnummer van een therapeute over wie mijn collega Marj het een en ander had gehoord. Sarah zou na haar sessies bij mij langskomen om bij een glas wijn verslag uit te brengen. De therapeute was begin dertig, vertelde Sarah. Ze had kinderen: de foto stond op haar bureau. Ze had een liefhebberende man: de foto stond op haar bureau. En tegen een fors honorarium luisterde ze naar wat Sarah te zeggen had. Blijkbaar kwamen ze met z'n tweeën tot de conclusie dat Sarah het slachtoffer was van een gebrekkige hechting. Dat wil zeggen dat ze een belabberde verhouding met haar ouders had. Haar moeder was in haar kindertijd voortdurend de hort op geweest om voor de camera te staan en haar vader was na de echtscheiding niet langer haar vader geweest, maar haar vervreemde vader. Het was er allemaal niet beter op geworden toen stiefvader op de proppen kwam, en nadat hij weer vertrokken was, leek de situatie zelfs nog te verergeren, omdat haar moeders zwak voor een alcoholische verfrissing uitmondde in een regelrechte liefdesaffaire.

Ze kwamen samen tot de conclusie dat het Sarah vanwege deze gebrekkige hechting ontbrak aan zelfvertrouwen en dat ze voortdurend bevestiging en liefde zocht. Ook kwamen ze tot de conclusie dat Sarah zich schuldig voelde, een cadeautje van het katholicisme. Ze kwamen tot de conclusie dat ze zich aange trokken voelde tot partners en vrienden die haar nodig hadden omdat ze het veiliger vond de martelares uit te hangen. Ze kwamen tot de conclusie dat Sarah met name een baby wilde om de

misstanden uit haar kindertijd recht te zetten, en dat dat niet gezond was.

Sarah vertelde me dat ze zélf tot de conclusie was gekomen dat therapie een peperdure manier was om te leren hoe ze zichzelf nog meer kon verachten dan ze al deed.

Het gesprek met Kyle in zijn echtelijke keuken verliep stroef. Toen Sarah en Kyle eenmaal samen waren, kreeg ik vrijwel nooit meer de kans om Kyle alleen te spreken. Niet dat ik dat erg vond. De Kyle uit mijn studietijd bestond vrijwel niet meer, en het enige wat ik nog herkende was het verfrommelde gezicht. Hij had vroeger andere kanten gehad, echt leuke kanten, en daarom had ik het zo ontzettend leuk gevonden dat hij en Sarah samen iets kregen. Hij was ongelooflijk fit geweest – een fantastische tennisspeler – en had de hardste kuitspieren die ik ooit heb gevoeld. Hij was onbedaarlijk grappig, voerde surrealistische gesprekken over couscous en varkens als hij stoned was, en was steengoed in pictionary.

Tegenwoordig was Kyle meneer Serieus, meneer Werkt-non-stop, meneer Leest-vreugdeloos-en-te-lang-zijn-krant, meneer Waarom-kun-je-in-godsnaam-mijn-vriendin-niet-zwanger-maken.

Na een gesprek over koetjes en kalfjes dat wel een uur leek te duren, liet Kyle me in de keuken achter om Sarah te gaan halen. Ze verscheen met rode ogen en haar lip begon te trillen toen ze dichterbij kwam. We omhelsden elkaar.

Toen ik weer thuis was, belde Sarah op om te vertellen dat zij en Kyle zojuist geweldige seks hadden gehad en dat ik er goed aan had gedaan om te zeggen wat ik had gezegd.

Ik had zo'n medelijden met haar, maar ik vroeg me ook af of voorgoed verhuizen naar het huis aan Loch Katrine misschien niet zo'n gek idee zou zijn.

The publisher acknowledges subsidy from the
Scottish Arts Council towards the publication of this volume.

Eerste druk 2007

Zesde druk 2008

ISBN 978 90 414 1171 6

© 2006 Helen FitzGerald

© 2007 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Inge de Heer

Oorspronkelijke titel *Dead Lovely*

Oorspronkelijke uitgever Faber & Faber

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Gary Woods/Photonica/Getty Images

Foto auteur Charles Ross

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Wommelgem